

Natur

Dato: 13-11-2024
Sagsnr.: 20/14232
Dok.løbenr.: 322002/24
Sagsbehandler: Mette Juhl Okholm
Direkte tlf.: 7376 6350
E-mail: majuh@aabenraa.dk

Høringssvar og Aabenraa Kommunes kommentarer hertil, Almstrup Bæk

Her er en opsummerende liste over høringssvarene, hvor de med samme indhold er sammenskrevet. Under hvert punkt er Aabenraa Kommunes kommentarer indsat:

Høringssvar vedrørende redegørelsen

Redegørelsen kapitel 3.3.1: Teoretisk geometrisk skikkelsesregulativ:

(Høringssvar): Det fremgår, at Almstrup Bæk, på strækningen st. 0 til st. 3742 meter, ikke er dimensionssat. Det er forkert, da der i regulativet fremgår, hvad vandløbets bundbredde skal være.

(Aabenraa Kommune): Det tidligere regulativ for st. 0 til st. 3742 indeholder bundbredde, men ikke bundkoter.

Høringssvar vedrørende regulativet

Oprensning:

(Høringssvar): Vandløbene skal oprenses så de overholder gældende regulativ.

(Aabenraa Kommune): Det lader til, at der her refereres til det tidligere regulativ inden der blev gennemført forskellige projekter. Vandløbene overholder gældende regulativ med ændringer p.t.

(Høringssvar): Kommunen bør gøre et arbejde for at finde den oprindelige bund på de strækninger, hvor der ikke i dag er regulativmæssigt fastsat bestemmelser om bundkoten, i stedet for bare at ophæve den nuværende bund til ny regulativbund.

(Aabenraa Kommune): På strækningen fra st. 0-3.305 meter har der ikke tidligere været et regulativ, og det er derfor besluttet, at vandløbets faktiske bundkote og dimensioner benyttes som udtryk for vandløbets teoretiske skikkelse. I vandløbslovens cirkulære fra 1985 er det fastlagt, at der ved en regulativrevision skal tages udgangspunkt i den faktiske bund. Samtidig må det sikres, at de bestående afvandingsmæssige interesser fortsat tilgodeses.

(Høringssvar): Nuværende bund afviger væsentligt fra nuværende regulativ grundet manglende vedligeholdelse. Der skal rettes op på dette, så lodsejerne ikke skal bøde for kommunens manglende varetagelse af denne opgave.

Et eksempel på dette er station 3350 til 3900 og fra 4500 til 4750 i Almstrup Bæk. Desuden udtrykkes bekymring for, at den bundopbygning der er sket ml. st. 1850 til 1975 ikke giver anledning til oprensning.

(Aabenraa Kommune): Aabenraa Kommune har siden den oprindelige opmåling i forbindelse med regulativrevisionen gravet aflejringer bort på flere strækninger og foretaget nye opmålinger. Desuden er vandløbsbunden i regulativet for Almstrup Bæk er tilpasset de faktiske forhold på strækningen som nævnes (st. ca. 1850 til 1975 meter). I vandløbslovens cirkulære fra 1985 er det fastlagt, at der ved en regulativrevision skal tages udgangspunkt i den faktiske bund, hvilket har gjort sig gældende for strækningerne st. 3.350 til 3.900 meter og 4.500 til 4.750 meter.

(Høringssvar): Det ser ud til at der er nogle strækninger, hvor der allerede nu trænger til oprensning jf. de nye regulativbestemmelser. Hvornår vil det blive iværksat?

(Aabenraa Kommune): Aabenraa Kommune har i september 2024 fået strækninger, hvor der erfaringsmæssigt potentielt kan aflejres materiale, opmålt.

(Høringssvar): Med bestemmelserne i regulativernes afsnit 7.1.4 om Kontrolopmåling giver Aabenraa kommune sig selv en meget lang snor i forhold til hvornår der skal ske oprensning over længere strækninger. Eller måske giver kommunen endda sig selv en spændetrøje på, hvis teksten fortolkes derhen, at regulativet faktisk ikke giver kommunen mulighed for at gribe ind, selv om man gerne ville.

Dette vil være en væsentlig forringelse af serviceniveauet over for lodsejerne, og vil over tid indebære en forringelse af afvandingen, særligt i vækstsæsonen. Hvis vandspejlet skal være hævet med min. 10 cm ved en vinterafstrømning, så vil bunden være hævet væsentligt mere end 10 cm, som er kriteriet for at man har krav på en oprensning i dag. Det er vores vurdering, at det kan bevirke væsentligt forringet afvanding i vækstsæsonen.

(Aabenraa Kommune): Oprensning på kortere strækninger (25 m) er tilladt hvis der forekommer aflejringer på mere end 10 cm der tydeligt forringer vanføringsevnen. Dette kan gøres ved pejling af vandløbsbunden på de udvalgte korte strækninger. Dette kræver ikke at vandspejlet skal være hævet med 10 cm.

Oprensning af længere strækninger skal iværksættes, hvis der er vandspejlsstigninger på over 10 cm ved minimum én af de to kontrolvandføringer.

Idet kontrollen foregår ved flere afstrømningsniveauer, sikres en tilstrækkelig vandføringsevne bedre end tilfældet er ved QH-regulativer. Det er normal praksis, at kontrollen udføres ved to afstrømninger, f.eks. en vintermiddel afstrømning og en medianmaksimum afstrømning. Erfaringsmæssigt er en kontrolberegning med en vintermiddel afstrømning dog tilstrækkelig til at lokalisere betydende bundhævninger i hovedparten af danske vandløb.¹

¹ <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2019/12/978-87-7038-151-2.pdf>

Erstatning:

(Høringssvar): Lodsejere har ret til erstatning jf. vandløbslovens § 37 stk. 4, bl.a. som følge af vandstandshævning og bundhævning.

(Aabenraa Kommune): Vandløbsloven § 37 stk. 4 henviser til erstatning i forbindelse med restaureringsprojekter. Dette er ikke aktuelt i forbindelse med revision af regulativet.

Regulativændringer og vandføringsstrækninger:

(Høringssvar): Indsigelse mod strækninger ændres til vandføringsstrækninger. Skikkelses- og QH strækningerne ønskes regulativmæssigt bibeholdt.

(Aabenraa Kommunes bemærkninger): Geometriske skikkelsesregulativer er utidssvarende. Følgende uddrag af ombudsmandsudtalelse (FOB2001.248) omhandler dette:

"Hidtil er afledningen af vand i de offentlige vandløb blevet sikret bl.a. gennem fastsættelse af en skikkelse, dvs. faste angivelser for bundbredde, bundkote og skråningsanlæg. Denne praksis tager ikke hensyn til de miljømæssige krav i de vandløb, hvor der i recipientkvalitetsplanlægningen er målsat en høj vandløbskvalitet, hvilket bl.a. indebærer, at vandløbet skal have en varierende form mht. bredde, dybde og skråningsanlæg.

Som en konsekvens af den ændrede formålsbestemmelse foreslås det derfor, at der gives mulighed for, at afledningen af vand i sådanne vandløb kan sikres gennem faste krav til vandføringsevnen i stedet for gennem faste krav til skikkelsen (suppleret med faste tidspunkter for grødeskæring)."

Regulativtypen fast geometrisk skikkelse er således ikke velegnet i vandløb med natur og miljøinteresser. Vandløbet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og målsat i henhold til vandområdeplanerne. Oprensningsbehovet i et vandløb med regulativtypen fast geometrisk skikkelse kan være større, end hvis det samme vandløb er beskrevet ved f.eks. teoretisk skikkelse. Den hyppigere oprensning af bund og sider kan være årsag til, at vandløbet bliver mere ustabil, hvorved oprensningsbehovet i værste fald kan blive forøget. QH strækninger er ikke så velegnet i små vandløb, da QH-kontrol er vanskelig og behæftet med stor usikkerhed ved små vandføringer. Øget ressourceforbrug til udførelse af kontrollen. Det er en ulempe, at kontrollen kun kan udføres i en grødefri periode (typisk marts), og at denne betingelse ikke tilnærmelsesvist er opfyldt hvert år.

Med fastsættelsen af krav til en vandføringsevne og ikke et bestemt profil sikres, at vandløbets profil fortsat uhindret kan ændre sig, blot vandføringsevnen er tilgodeset. Det betyder, at der på en vandløbsstrækning kan være lokale indsnævring eller aflejringer, så længe det ikke giver anledning til, at vandføringsevnen forringes. Der tages herved hensyn til både de afvandingsmæssige og de miljømæssige interesser ved vandløbet. Der er således mulighed for, at de naturlige vandløbsprocesser med

erosion af bund og brinker, materialetransport og aflejring kan forløbe, så længe kravene til vandføringsevnen er overholdt.

(Høringssvar): Hævning af den regulativmæssige bundkote ved regulativrevision, som følge af manglende vedligehold, er ikke hjemlet jf. cirkulæret.

(Aabenraa Kommune): Vandløbets faktiske bundkote og dimensioner benyttes som udtryk for vandløbets teoretiske skikkelse. I cirkulæret er det fastlagt, at der ved en regulativrevision skal tages udgangspunkt i den faktiske bund. Samtidig må det sikres, at de bestående afvandingsmæssige interesser fortsat tilgodeses, hvilket også er sket i forbindelse med denne regulativrevision. Se eventuelt redegørelsens beskrivelse af denne konsekvensvurdering.

(Høringssvar): Den regulativmæssige bundkote skal lægges, så der ikke åbnes op for yderligere forringelser af afvandingen. Vandløbet skal desuden vedligeholdes så der ikke er bagfald på strækningen ml. st. 1500 til 2000.

(Aabenraa Kommune): Fra st. 0-3.305 meter har der ikke tidligere været et regulativ, og det er derfor besluttet, at vandløbets faktiske bundkote og dimensioner benyttes som udtryk for vandløbets teoretiske skikkelse. Der er ikke fastsat bundkoter i regulativet, der vil resultere i strækninger med bagfald. (se Tabel 2: Dimensionsskema for Almstrup Bæk, s. 6).

Vandføringsevne:

(Høringssvar): I det gamle regulativ for den genslyngede strækning fra station 3736 og ca. 1400 m frem, er der en kravkurve, der beskriver hvordan sammenhængen skal være mellem vandføring og vandstand. Har kommunen i forbindelse med forarbejdet kontrolleret om den genslyngede strækning overholder denne Q/h kurve, og om der burde vedligeholdes under de nuværende regulativmæssige bestemmelser?

(Aabenraa Kommune): I forbindelse med regulativrevisionen har vi omregnet QH relationen til teoretisk geometrisk skikkelse for at kunne sammenligne det gamle med det nye regulativ. Vi har ikke gennemgået det gamle regulativ i forhold til kravoverskridelser. Det er fordi cirkulæret tilsiger at vi skal tage udgangspunkt i de faktiske forhold. Vi har foretaget en opmåling til en regulativrevision og ikke til en regulativkontrol.

Specifikke ønsker og bekymringer:

(Høringssvar): Kan der anlægges nogle sandfang, så man kan få opsamlet sand i stedet for at det lægger sig på vandløbsbunden?

(Aabenraa Kommune): Kommunen er ikke imod etablering af sandfang som et værktøj til at mindske bundopbygning. Opførelse af sandfang er en reguleringssag og hører ikke ind under udarbejdelsen af regulativer. Aabenraa Kommune har dog, ved henvendelse til lodsejer, undersøgt muligheden for etablering af sandfang. Det har ikke været muligt at finde opbakning til dette på nuværende tidspunkt.

Hvis en lodsejer ønsker at etablere et sandfang på sin matrikel, kan man sende en beskrivelse/ansøgning til vandloeb@aabenraa.dk

(Høringssvar): Kommunen lægger den nye regulativmæssige bund hen over toppene af aflejringerne, som er målt ind i 2018, hvilket vil betyde, at der kan ske yderligere bundopbygning, uden at kommunen skal gøre noget ved det.

(Aabenraa Kommune): Opmålingen er udført i 2020.

Da det ved en hydraulisk analyse kan konstateres, at den nuværende bundhævning ikke afstedkommer, at vandspejlet stiger over det niveau, som var forudsætningen og grundlaget for Tinglev Mose projektet, har Aabenraa Kommune besluttet at hæve den regulativmæssige bund op til den nuværende faktiske bund, hvilket er i overensstemmelse med vandløbslovens cirkulære. Bundopbygning under fastsat regulativbund afstedkommer ikke, at vandspejlet stiger over det niveau, som var fastsat i Tinglev Mose projektet.

Arbejdsbælte:

(Høringssvar): Kritik af "gummiformulering" vedrørende arbejdsbæltets bredde på 8 meter, som kan føre til tab af afgrøder uden mulighed for kompensation.

(Aabenraa Kommune): Vandløbsmyndigheden kan fastsætte bredden af det areal, det er nødvendigt at råde over ved brug af maskiner til vedligeholdelse. Dette areal er i regulativet 8 meter og skal friholdes for fx bebyggelse. Behovet for at kunne udføre den nødvendige vedligeholdelse af vandløbet også ved brug af maskiner, der kræver et bredt arbejdsbælte, er et sagligt hensyn. Det er beskrevet i vandløbslovens § 28, at færdsel langs vandløbet, ud over eventuel culpøs adfærd, ikke er erstatningspligtigt, uanset eventuelle afgrødeskader. Dette gælder uanset bestemmelserne i regulativet. Vandløbsmyndigheden bestræber sig på at udføre vedligeholdelsen til mindst mulig gene.

Ansvarsplacering:

(Høringssvar): Uklare formuleringer om, hvem der er forpligtet til at dække skader forvoldt af entreprenører.

(Aabenraa Kommune): Eventuelle skader dækkes af den, som retligt er ansvarlig for forholdet jævnfør gældende lovgivning. Det kan være ejer og/eller udfører af forholdet jf. vandløbslovens § 59a.

Drift og EU-støtte:

(Høringssvar): Vedligeholdelsesbestemmelserne bør tage højde for den drift, der fortsat er i området i forhold til termin ctr. plejen af de lysåbne arealer i området.

(Aabenraa Kommune): Se Miljøvurdering, afsnit Habitatkonsekvensvurdering. Regulativet må ikke påvirke Bilag IV-arter eller Natura 2000-områdernes gunstige bevaringsstatus væsentligt. Vedligeholdelsen igennem mosen iværksættes efter, at ynglesæsonen for fuglearterne, der udgør udpegningsgrundlaget, er overstået. Skæringsdatoen for vedligeholdelse er sat til 1. september, hvor det endda forventes

at langt hovedparten af individerne for fuglearterne er migreret fra Danmark til deres vinterdestinationer.

(Høringssvar): Det er et krav i pleje-græsordningen, at græsarealer skal slås i perioden 21/6-15/9. Hvis vandløbet ikke bliver grødeskåret før tidligst 1/9, så vil det i våde år være umuligt at slå arealerne af rettidigt. Dette kan betyde mistet EU-støtte for de berørte lodsejere.

(Aabenraa Kommune): Hverken vandløbsloven eller regulativet varetager hensyn omkring gældende støtteregler. Der er derimod krav til, at hensyn til arterne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 varetages. Terminen uden for Natura2000 området (ca. station 1055-3700 m) ændres fra 1. september – 1. oktober til 15. august – 1. oktober.

Grødeskæring, bredde m.m.:

(Høringssvar): Afsnit 6.2.1 Grødeskæringsomfang:

Tolerance på 10 cm er en urimeligt stor unøjagtighed. Især når strømrønden i den øvre del af vandløbet kun er på 40 cm. Så er det 25% afvigelse.

Enten må I give mulighed for en bredere strømrønde, eller kræve større nøjagtighed. I det hele taget virker det ikke helt realistisk, at entreprenøren skal holde styr på strømrøndebredder, der varierer så meget ned gennem vandløbet. Generelt er vi bekymrede for, at en strømrøndeskæring i et vandløb, hvor der er sandvandring, vil medføre aflejring af sand i siderne og dermed indsnævring af vandløbsprofilen.

(Aabenraa Kommune): Tolerancen er nødvendigt for vores vedligeholdelse, da en endnu mere præcis bundbredde vil være svær at efterleve med maskinvedligeholdelse.

Bundbredden på de første 1000 meter er bredere end det tidligere regulativ.

Det har i over 30 år været kommunens praksis ikke at grødeskære i fuld bundbredde i Gamle Tinglev Kommune. Se fællesregulativ: Maskinel grødeskæring sker med klipper i en bredde på 2/3 af den i regulativet fastsatte bundbredde.

Skiftende bundbredder følger kommunens entreprenører via kommunens digitale værktøjer. Da der er tale om et teoretisk skikkelsesregulativ er det tilladt for vandløbet at indsnævre sig, så længe det kan føre samme mængde vand som regulativets dimensioner. Kommunen vil udføre opgravninger såfremt den teoretiske skikkelse ikke længere kan overholdes som følge af fx indsnævring i bundbredden.

(Høringssvar): Afsnit 6.2.1 Grødeskæringsomfang:

I teksten under Tabel 6 er det uklart hvor der må efterlades en stub på 20 cm. Det er ikke acceptabelt, hvis der efterlades en stub på 20 cm i strømrønden. Hvis der efterlades en stub på 20 cm ved skæring udenfor strømrønden, vil det give anledning til opbygning af bund, idet stubbene vil samle sand. En sådan praksis med strømrøndeskæring vil således føre til indsnævring af vandløbsprofilen.

(Aabenraa Kommune): Som skrevet under tabel 6 : "I forbindelse med grødeskæringen kan der foretages skæring af...på begge sider af strømrønden i en bredde svarende til den regulativmæssige bundbredde"

Det har ikke tidligere været tilladt at grødeskære uden for fællesregulativets bestemmelser (2/3 bundbrede). Med dette regulativ er det nu tilladt at skære i fuld bundbredde for større sammenhængende bevoksninger der har betydning for vandføringsevnen, dog efterlades stub på 20 cm af miljøhensyn da der er tale om en beskyttet målsat vandløb.

Uanset en eventuel indsnævring af profilet, skal vandløbet leve op til kravene for den regulativfastsatte vandføringsevne. Dette er vandløbsmyndighedens ansvar.

(Høringssvar): Det er et ønske at få en ekstra vedligeholdelse ind, gerne en selektiv form for vandløbspleje, hvor man går målrettet efter de stivstænglede grødeplanter. Den tidsmæssige placering af sådan en plejeindsats må kunne fastlægges ud fra erfaring om hvornår det er mest effektivt.

(Aabenraa Kommune): Der vil ikke blive foretaget yderligere grødeskæringer i forhold til de nuværende vedligeholdelsesbestemmelser. Det vurderes ikke, at ønsket om en dispensationskrævende tilstandsændring såsom en ekstra vedligeholdelse (båret af hensyn til markdrift), er foreneligt med retspraksis på området. Der kan dog ekstraordinært foretages kantskæring, såfremt større sammenhængende bevoksninger af stivstænglet vegetation har væsentlig negativ betydning for vandføringsevnen eller den miljømæssige målsætning for vandløbene. Kantskæringen skal således modvirke denne negative påvirkning af både miljø- og afstrømningsforhold.

Kantvegetation:

(Høringssvar): Vi må gå ud fra, at Kommunen har lov til og har til hensigt at fjerne pil, som står i vejen for grødeskæringen, eller skygger urtevegetationen væk, så der bliver bar jord nedenunder busken / buskene, også selv om det ikke er over en længere strækning.

(Aabenraa Kommune): Det er vandløbsmyndighedens pligt at vedligeholde vandløbet og derfor også vandløbsmyndighedens pligt at sikre, at vedligeholdelsen kan udføres i fornødent omfang. Er der tale om beskæringen af træer vil udgøre en tilstandsændring i vandløbet, vil denne vedligeholdelse kræve en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Dødt ved og væltede træer:

(Høringssvar): Væltede træer kan ikke accepteres hvis de giver anledning til en forringet vandføringsevne. Man kan ikke stå og vurdere med øjnene, om forringelsen af vandføringsevnen er "væsentlig".

(Aabenraa Kommune): Hvorvidt forringelsen på vandføringsevnen er væsentlig, afhænger af om træet for eksempel blokerer en stor del af strømrønden. Dette vil altid bero på en konkret vurdering. Kommunens medarbejdere kan vurdere om væltede træer udgør propper eller forringer vandføringsevnen. Såfremt en borger mener et

væltet træ forringer vandføringsevnen kan kommunens medarbejder besigtige strækningen med denne borger.

(Høringssvar): Hvis Kommunen forlanger at lodsejer skal fjerne væltede træer fra brinkerne, så må Kommunen også være imødekommende over for ønsker om at pleje bevoksning langs med vandløbet. Det må være mere hensigtsmæssigt, at træer, der risikerer at vælte ned over vandløbet fjernes inden det kommer så vidt.

(Aabenraa Kommune): Lodsejere må ikke selv fjerne træer og buske inden for vandløbsprofilen og vandløbets bræmmer. Har en lodsejer ønske om at fjerne træer eller pleje bevoksning, kan der efter kommunens vurdering indgås aftale om dette. Teknik- og Miljøudvalget vedtog i 2018 en politik vedrørende fældning af træer. Af den fremgår, at "lokale aftaler om fældning af træer uden omkostning for kommunen søges indgået med vandløbslaug eller lodsejere. Aftalerne skal indgås efter konkrete vurderinger og på frivillig basis."

Gennemgang af vandløb

(Høringssvar): Regulativet afsnit 6.1: Gennemgang af vandløb:

Denne gennemgang af vandløbet falder tidsmæssigt sammen med grødeskæringsterminen for vandløbet. Er det tanken at gennemgangen skal udføres efter grødeskæringen? Hvis grødeskæringen kan fremrykkes til juli/ august, så vil det give mening, at der foretages en gennemgang i september/ oktober for at kontrollere at der fortsat er passage. Gennemgangen kan dog ikke erstatte kommunens tilsyn med den udførte grødeskæring.

(Aabenraa Kommune): Grødeskæring og gennemgang af vandløbet sker på samme tid. Der er ikke et krav om, at der på ethvert tidspunkt af året er den i regulativet anførte strømrende. Det er kun i forbindelse med grødeskæringen, inden for grødeskæringsterminen, at det skal være tilfældet. Kommunens entreprenører indsender fotodokumentation for at de har gennemgået vandløbet i forbindelse med grødeskæringen.

Kontrolhyppighed:

(Høringssvar): Hvem sikrer, at vandløbet bliver opmålt hvert 10. år? Er der afsat penge til det? Det er et krav i mange af kommunens fællesregulativer, men det ser ikke ud til at det bliver efterlevet. Eftersom vandløbet sidst er opmålt i 2018, så skal dimensionerne af vandløbet allerede screenes igen.

(Aabenraa Kommune): Aabenraa Kommune er som vandløbsmyndighed forpligtet til at følge administrationsgrundlaget i regulativet herunder følge den angivne opmålingshyppighed. Det bagvedliggende økonomiske grundlag herfor er et internt anliggende i kommunen. Det er korrekt, at screening igen er aktuel, hvorfor Aabenraa Kommune i september 2024 har fået strækninger, hvor der erfaringsmæssigt potentielt kan aflejres materiale, opmålt.

Miljømæssige konsekvenser:

(Hørings svar): Vi mener at stemmet i Almstrup Kanal station 938 bør fjernes, så der igen kan være passage for fisk, og så vandstanden kan variere med årstiden og give mulighed for at de omkringliggende arealer kan dyrkes ekstensivt og vedligeholdes som åbne græsarealer, i stedet for at gro til i pilekrat.

(Aabenraa Kommune): Projektet har ikke udelukkende haft fiskemålsætning i sigte og stemmeværket vurderes desuden ikke at udgøre en spærring for vandrende fisk. En ændring af det gennemførte projekt er ikke relevant i forbindelse med revision af regulativet.